Legea nr. 104 din 27 martie 2003 - privind manipularea cadavrelor umane si prelevarea organelor si tesuturilor de la cadavre în vederea transplantului

LEGE Nr. 104 din 27 martie 2003
privind manipularea cadavrelor umane si prelevarea organelor si tesuturilor de la cadavre în vederea transplantului
EMITENT: PARLAMENTUL
PUBLICATA ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 222 din 3 aprilie 2003
Parlamentul României adopta prezenta lege.

CAP. 1
Dispozitii generale

ART. 1
(1) Prin cadavre umane se întelege persoanele care nu mai prezinta nici un semn de activitate cerebrala, cardiaca sau respiratorie si care sunt declarate decedate din punct de vedere medical, potrivit legii.
(2) Confirmarea medicala a mortii cerebrale se face pe baza criteriilor de diagnostic stabilite conform legii.
ART. 2
Dreptul de manipulare a cadavrelor umane pentru diagnostic sau activitati didactice si stiintifice revine serviciilor de anatomie patologica si de prosectura ale spitalelor si institutiilor de medicina legala, catedrelor de anatomie si de anatomie patologica ale institutiilor de învatamânt superior medical uman de stat sau private, acreditate ori autorizate, care organizeaza serviciile pentru exploatarea cadavrelor.
ART. 3
Serviciile de anatomie patologica, prosectura si morfopatologie din cadrul spitalelor, precum si catedrele de anatomie patologica din institutiile de învatamânt superior medical uman asigura, prin mijloace cu caracter stiintific, stabilirea diagnosticului de certitudine, contribuind la realizarea cercetarii stiintifice în domeniul medical si la îmbunatatirea asistentei medicale.
ART. 4
(1) Serviciile pentru exploatarea cadavrelor sunt structuri functionale ale catedrelor de anatomie din institutiile de învatamânt superior medical uman care au atributia preluarii acestora, în scopul prelevarii si conservarii tesuturilor si organelor umane pentru activitate didactica si stiintifica.
(2) Institutiile de învatamânt superior medical uman care organizeaza servicii pentru exploatarea cadavrelor pot detine si utiliza crematorii, conform prevederilor legale în domeniul protectiei mediului si cu respectarea normelor igienico-sanitare stabilite de Ministerul Sanatatii si Familiei.
ART. 5
Activitatea de anatomie patologica consta în efectuarea de examene macroscopice si microscopice asupra produselor biologice recoltate fie persoanelor în viata, fie la autopsie cadavrelor, si anume: piese operatorii, material bioptic, biopsii de tract digestiv, bronsice, hepatice, pancreatice, renale, punctii medulare, ganglionare, lichide biologice, material aspirat cu ac fin, frotiuri exfoliative, organe, fragmente tisulare si altele asemenea.

ART. 6
În spitale se organizeaza un serviciu de anatomie patologica unic, ca sectie sau departament, subordonat administrativ direct conducerii spitalului, în care sunt incluse 3 compartimente distincte:
a) compartimentul de histopatologie;
b) compartimentul de citologie;
c) compartimentul de prosectura.
ART. 7
Activitatea din compartimentele de prosectura si autopsiile anatomopatologice se realizeaza numai în spitale sau în institutii de medicina legala.

CAP. 2
Serviciile de anatomie patologica si prosectura

ART. 8
(1) Activitatea de prosectura consta în urmatoarele:
a) efectuarea de autopsii în scop anatomoclinic si efectuarea examenului histopatologic al fragmentelor recoltate în cursul autopsiei sunt obligatorii si este recomandabil sa fie efectuate de catre acelasi anatomopatolog, pentru a corela datele de macroscopie cu cele de microscopie si, ulterior, cu datele clinice, în scopul aprecierii gradului de concordanta anatomoclinica;
b) activitati de restaurare a aspectului cadavrelor, precum: îmbalsamarea, spalarea, îmbracarea si cosmetizarea cadavrelor.
(2) Activitatile prevazute la alin. (1) lit. b) reprezinta o masura medicala obligatorie pentru prevenirea contaminarii si trebuie efectuate de personalul specializat al compartimentului de prosectura.
ART. 9
Structura organizatorica si de personal, precum si atributiile serviciilor de anatomie patologica si prosectura din cadrul spitalelor sunt stabilite prin ordin al ministrului sanatatii si familiei.
ART. 10
(1) Autopsia anatomopatologica se efectueaza obligatoriu în toate decesele survenite în spital care nu sunt cazuri medico-legale si unde este necesara confirmarea, precizarea sau completarea diagnosticului clinic, inclusiv decesul copiilor sub un an, indiferent de locul decesului, precum si decesele materne care nu sunt cazuri medico-legale.
(2) Nu se considera deces sub 24 de ore decesul survenit în cursul transferului între sectii sau spitale, daca nu exista dubii asupra tratamentului aplicat sau a diagnosticului de deces, precum si decesul survenit în cursul internarii pentru o cura periodica a unei afectiuni cronice terminale, daca nu exista dubii asupra tratamentului aplicat sau a diagnosticului de deces.
(3) Pentru pacientii cu afectiuni cronice cunoscute, bine investigate, în conditiile în care apartinatorii nu au nici o rezerva asupra bolii si tratamentului aplicat si îsi asuma în scris responsabilitatea pentru aceasta, se poate dispune neefectuarea autopsiei, sub semnatura, de catre directorul spitalului, cu avizul sefului de sectie unde a fost internat decedatul, al medicului curant si sefului serviciului de anatomie patologica.

ART. 11
În toate cazurile în care exista suspiciunea unor implicatii medico-legale prevazute de lege, seful serviciului de anatomie patologica din cadrul spitalului anunta în scris, în termen de 24 de ore, organele de urmarire penala competente, pentru îndrumarea cazului catre institutia de medicina legala, potrivit competentei teritoriale prevazute în Ordonanta Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activitatii si functionarea institutiilor de medicina legala, aprobata cu modificari prin Legea nr. 459/2001, cu modificarile ulterioare. Aceeasi procedura se realizeaza si pentru decedatii neidentificati si pentru cetatenii straini decedati în spital.

CAP. 3
Catedrele de anatomie si organizarea serviciilor pentru exploatarea cadavrelor

ART. 12
Catedra de anatomie este o unitate functionala în cadrul institutiei de învatamânt superior medical uman si care include serviciul pentru exploatarea cadavrelor, a carui structura organizatorica si de personal este stabilita de conducerea institutiei.
ART. 13
Serviciile pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie au urmatoarele atributii:
a) preiau cadavrele pe baza de protocol încheiat între institutiile de învatamânt superior medical si serviciile de anatomie patologica si prosectura ale spitalelor;
b) prepara si conserva cadavrele pentru disectie, punând la dispozitia învatamântului anatomic si chirurgical materialul didactic;
c) efectueaza preparate anatomice;
d) prepara schelete;
e) conserva tesuturi si organe.
ART. 14
Serviciile pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie desfasoara în principal activitati de învatamânt si de cercetare stiintifica medicala.
ART. 15
Serviciile pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie colaboreaza în activitatea lor cu compartimentele de microscopie ale catedrelor de histologie, de anatomie patologica si de biologie celulara ale institutiilor de învatamânt superior medical uman.
ART. 16
(1) Catedrele de anatomie, anatomie patologica, histologie si biologie celulara împreuna cu serviciile de prosectura constituie un departament functional în cadrul institutiei de învatamânt superior medical uman.
(2) Serviciile de prosectura din spitalele universitare sunt folosite ca baze clinice pentru catedrele de anatomie si anatomie patologica.

CAP. 4
Finantarea si salarizarea personalului

ART. 17
(1) Finantarea serviciilor de anatomie patologica si prosecturi din cadrul spitalului se face din bugetul Fondului de asigurari sociale de sanatate, prin bugetul spitalului, conform legii.
(2) Finantarea serviciilor pentru exploatarea cadavrelor din cadrul catedrelor de anatomie se face din bugetul de stat alocat institutiei de învatamânt superior medical uman si din venituri proprii ale institutiei.
(3) În cazul donatorilor de organe si/sau tesuturi aflati în moarte cerebrala, Casa Nationala de Asigurari de Sanatate va deconta distinct cheltuielile efectuate de sectiile de anestezie-terapie intensiva, precum si cele efectuate de Coordonarea de transplant, pe baza de decont.
ART. 18
(1) Personalul care îsi desfasoara activitatea în serviciile de anatomie patologica si prosecturi ale spitalelor, precum si personalul catedrelor de anatomie, de histologie, de anatomie patologica si al catedrei de biologie celulara se încadreaza în categoria locurilor de munca în conditii deosebite de munca.
(2) Salariile de baza ale personalului prevazut la alin. (1) sunt cu 100% mai mari fata de salariile de baza prevazute de lege pentru aceleasi categorii de personal, la care se adauga sporurile legale.

CAP. 5
Folosirea cadavrelor în scop didactic si stiintific si prelevarea de tesuturi si organe de la cadavre

ART. 19
Catedrele de anatomie, de anatomie patologica si serviciile de prosecturi si anatomie patologica pot prelua cadavre în scop didactic si stiintific în urmatoarele situatii:
a) în situatia în care exista o întelegere expresa prealabila, acordata în scris, a pacientului sau a familiei;
b) persoanele în viata îsi pot pune la dispozitia institutiei de învatamânt superior medical uman corpul, dupa deces, în baza unor norme comune elaborate de serviciile de prosectura ale spitalelor si conducerea institutiilor de învatamânt superior medical uman;
c) cadavrele nerevendicate într-o perioada mai mare de 10 zile dupa deces sau cele fara apartinatori sunt preluate de serviciile pentru exploatarea cadavrelor ale catedrelor de anatomie, în baza unor norme comune stabilite de spitale si senatul institutiilor de învatamânt superior medical uman.
ART. 20
Institutiile de învatamânt superior medical uman care preiau cadavre în scop didactic sau stiintific asigura serviciile funerare. Aceeasi prevedere se aplica si pentru cadavrele folosite în scopul donarii de organe si/sau tesuturi, în vederea efectuarii procedurilor de transplant.
ART. 21
Prelevarea de tesuturi si organe de la cadavre în vederea transplantului se face conform legii, daca este îndeplinita una dintre urmatoarele conditii:
a) acceptarea prealabila, exprimata în scris în timpul vietii;

b) acceptarea scrisa a apartinatorilor sau a reprezentantului legal, dupa decesul persoanei;
c) de la persoane decedate, identificate si nerevendicate legal de nici un apartinator de gradul I sau de sot/sotie, care nu au întocmit în timpul vietii declaratie notariala de împotrivire.

ART. 22

Prelevarea de tesuturi si organe de la cadavre este coordonata si supravegheata de Comisia de transplant de tesuturi si organe umane din cadrul Ministerului Sanatatii si Familiei, constituita conform legii.

ART. 23

Prelevarea de tesuturi si organe de la cadavre se face numai în baza unui control medical clinic si de laborator, pentru a exclude o boala infectioasa, o posibila contaminare sau alte afectiuni care reprezinta un risc pentru primitor.

ART. 24

(1) Prelevarea si conservarea de tesuturi si organe de la cadavre se organizeaza prin centrele regionale de transplant si spitalele acreditate în acest sens de catre Ministerul Sanatatii si Familiei, la propunerea Comisiei de transplant de tesuturi si organe umane.
(2) Conditiile în care se poate efectua prelevarea anumitor tesuturi si organe de la cadavre sunt riguros stabilite pentru fiecare în parte de Comisia de transplant de tesuturi si organe umane.
(3) Institutiile de învatamânt superior medical uman, precum si spitalele prevazute la alin. (1) înfiinteaza un sistem de banci de tesuturi pentru conservarea acestora si de monitorizare a transplantului de organe.

ART. 25

Ministerul Sanatatii si Familiei si institutiile de învatamânt superior medical si farmaceutic uman organizeaza un sistem informational privind prelevarea si conservarea tesuturilor si organelor umane.

ART. 26

Prelevarea de tesuturi si organe de la cadavre se face astfel încât sa nu prejudicieze rezultatele autopsiei sau ale autopsiei medico-legale.

ART. 27

Manipularea cadavrelor, precum si prelevarea de tesuturi si organe de la cadavre, cu încalcarea prevederilor prezentei legi, constituie infractiuni si se pedepsesc cu închisoare de la 1 la 3 ani.

CAP. 6
Dispozitii tranzitorii si finale

ART. 28

În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Sanatatii si Familiei, Ministerul Apelor si Protectiei Mediului si institutiile de învatamânt superior medical uman vor supune aprobarii Guvernului normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

ART. 29

Orice alte dispozitii contrare prezentei legi se abroga.

Aceasta lege a fost adoptata de Senat în sedinta din 27 februarie 2003, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constitutia României.

PRESEDINTELE SENATULUI
NICOLAE VACAROIU

Aceasta lege a fost adoptata de Camera Deputatilor în sedinta din 4 martie 2003, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constitutia României.

PRESEDINTELE CAMEREI DEPUTATILOR
VALER DORNEANU